



Y AYIN KURULUNDAN

Değerli Okurlar,

Enerji ve çevre kavramlarını tartışabileceğimiz çerçeveyi oluşturmaya kalkıştığımızda, olayın boyutlarını kavrayabilmek için gözönüne almamız gereken üçüncü bir kavramın, **politikanın**, büyük önemini görmekteyiz. Bugün emperyalist çıkarlar ve petrol için Orta Doğu'da en şiddetli boyutuyla savaş biçiminde sergilenen politikanın, enerji ve çevre tartışmalarında oynayabileceği rolü görebilmek açısından somut olarak gelişmiş ülkelerin enerji politikalarına bakmakta yarar olduğu kanısındayız.

Uzunca bir dönemden beri, teknolojiyle herkesin hayranlığını kazanmış olan Japonya, aynı zamanda oldukça başarılı bir şekilde yürüttüğü ulusal enerji politikalarıyla dikkatleri çekmektedir. Öte yandan her açıdan "dünya efendiliği" ne soyunan ABD ise süreklilik içinde uygulayamadığı, tutarsız enerji politikalarıyla ünlüdür. Bilindiği gibi Japonya'nın yüzölçümü olarak küçük ve doğal kaynaklar -özellikle petrol- açısından fakir bir ülke olmasına karşılık ABD, bol miktarda petrol kaynaklarına ve diğer fosil yakıtlara sahiptir. Bugeçerlik bir yana, farklılık, Japonya'nın kendi kaynaklarına dayanarak oluşturmaya çalıştığı politikalara karşılık ABD'nin uzun erimli ve planlı politikalar yerine, özellikle gelişmiş ülkelerin kaynaklarının sömürülmesine dayalı politikalar izlemesinde yatıyor.

Japonya örneğini biraz daha deşecek olursak, 1973'teki birinci büyük petrol krizinden bu yana, bu ülkenin petrole olan bağımlılığını dikkatli bir politikayla yaklaşık yüzde 25 azalttığını görürüz. Aynı dönemde ise ABD, toplam petrol tüketimi içindeki ithal petrol oranını yüzde 50'ye çıkarmıştır. Uzmanların tahminlerine göre bu oran 2000 yılında yüzde 75'e çıkacaktır. Körfez krizinden önce ABD'nin, günlük 8 milyon varil aşan ithalatıyla birlikte, dünyada üretilen tüm petrolün yaklaşık yüzde 30'unu tükettiğini de gözönüne alırsak, bugün ABD'nin "müttefik kuvveüer"le birlikte körfez'de ne aradığının yanıtını daha net olarak görürüz.

Sorun, önce, bir enerji politikamızın olup olmaması sorunudur, ikinci olarak bu politikanın ne kadar **ulusal** olduğu, ne kadar öz kaynaklarımıza dayandırıldığıdır. Sonraki sorun ise planlamadır; planlama için gerekli verilerin derlenmesi ve gerekli analizlerin yapılmasıdır. Bu liste uzatılabilir. Ancak, ne yazık ki Türkiye'de "Daha kaliteli kömürü daha ucuza satın alınız; gerekirse kömür ocaklarını (kâr etmediği için) kapatınız" diyerek, toplumsal politikalara kapalı ve bundan doğabilecek ağır ekonomik sosyal ve siyasal sonuçları gözardı eden, çağdışı bir anlayış iktidardadır. Zonguldak'ın ülkemiz sınırları içerisinde bulunduğunu dikkate almadan ve Güney Afrika'dan ithal edilecek kömürle kıyaslayarak anlamsız bir "kâr" hesabı yapmanın, ABD'nin kendi kaynaklarını daha verimli kılmak alternatif enerji kaynaklarına yönelik araştırmaları yoğunlaştırmak ve enerji tutumluluğunu yaygınlaştırmak yerine, enerjifaturasını başka ülkelerin insanların sömürülmesiyle karşılayan politikalarından esas olarak farkı yoktur.

Çevre faktörü açısından da, savaşın ortaya çıkardığı durum vahimdir. Yoğunluk olarak Hiroşima ve Nagazaki'ye atılanların düzeyini aşmış bulunan bombardıman, Orta Doğu'da etkileri yüzyıllar boyu silinmeyecek muazzam bir insan ve doğa tahribatı yapmaktadır. Saddam Hüseyin, bugünkü "müttefik kuvvetler" in yardımıyla geliştirdiği kimyasal silahlarda daha iki yıl önce binlerce kişiyi öldürdüğünde ses çıkarmayanlar, Körfez Savaşı'nda kendi askeri güçlerinin yarattığı ve yaratabileceği zararları örtbas edip Irak'ın "biyolojik, kimyasal ve nükleer" gücünü kullanacağını öne çıkarıyorlar; Körfez'e yayılan tonlarca petrolün oluşturacağı doğa tahribatını "çevre terörizmi" tanımıyla vurguluyodur. "Dünya efendiliği"ne soyunanlar her konuda standartları koymayı kendi tekellerinde sanmakta ve bunlara uyup uymamaya da kendi çıkarlarına koşut olarak karar vermektedirler.

Türkiye gelişebilmek için birikimlere sahip, planlaması yapıldığında daha büyük birikimler yaratabilecek kaynakları olan bir ülkedir. Bu kapsamda enerji verimliliği, enerji tutumluluğu, alternatif enerji kaynakları gibi kavramlar çevre faktörüyle birlikte enerji planlamasında ayrı ayrı önemlere sahiptirler. Ancak bütün bu tartışmalar, "ulusal kaynaklara dayalı bir enerji politikası" gibi bir derdi olmayan, yayılmacı ve sömüren bir ülkenin kuyruğuna takılan bir anlayışın platformunda yapılamaz. Ayn ve üretken platformlar oluşturmak ise, başlangıçta tanımladığımız gibi, **politik** olmaktan geçiyor.

"Enerji ve Çevre" ağırlıklı bu ikinci sayımızda, ulusal enerji politikalarımızı oluşturabilecek ipuçlarını taşıyan yazılara yer veriyoruz. Bu dergimizin de, bu alandaki tartışmalara bir katkı olacağını umuyor, tüm okudanımıza savaşırsız ve sömürsüz bir Türkiye ve Dünya diliyoruz.

M. Serhat ÖZYAR